

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.657/2016/5.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperesek:

I. rendű

II. rendű

III. rendű

A I.-III. rendű felperesek képviselője:

Dr. Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Horváth Mariann jogtanácsos

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A III. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.313/2015/4/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 33.P.21.817/2014/12.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését részben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletének az alperes által a III. rendű felperes szabad véleménynyilvánításhoz való jogának megsértését megállapító és az ezzel kapcsolatos jogkövetkezményeket alkalmazó rendelkezéseit helyben hagyja, ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a III. rendű felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 118.000 (száztizennyolcezer) forint fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I.-II. rendű felperesek .. nemzetiségű személyek, akik hosszabb ideje Magyarországon élnek. A III. rendű felperes a ..vezetője. A felperesek a Magyarországra érkező kínai állami delegációk látogatása idején tiltakozó megmozdulásokon vesznek részt, amelynek során zászlót lengetnek, illetve a „free ..” és ehhez hasonló jelszavakat kiabálnak. 2012. április 30. és május 1. napján a kínai miniszterelnök-helyettes vezette kínai delegáció látogatott Magyarországra. A felperesek ezen alkalommal is ki akarták fejezni a véleményüket a ..szemben, annak ..-politikája miatt.
- [2] 2012. április 30-án az I. rendű felperes a budapesti..kereszteződésénél a járdán tartózkodott, és a .. küldöttség konvojának elhaladásakor egy .. zászlót kívánt lengetni, a szabad véleménynyilvánítás jogával akart élni. A helyszínen megjelenő rendőrök elvették tőle a zászlót, és közölték vele, hogy nem használhat .. zászlót, és nem kiabálhatja „szabad ..” és más jellegű kifejezéseket sem. Hosszabb időn keresztül igazoltatták az I. rendű felperest. Az intézkedés során a III. rendű felperes is a helyszínre érkezett, melynek során felszólították őt is, hogy ne tiltakozzék.
- [3] 2012. május 1-jén a .. vezető úton számos .. várakozott a konvojra zászlókkal a kezükben. Ide érkezett az I. és III. rendű felperes abból a célból, hogy .. zászlót mutassanak tiltakozás jeleként a konvoj felé. Amint megérkeztek, több egyenruhás rendőr vette őket körbe, az I. rendű felperest igazoltatták, illetve felszólították, hogy hagyja el a helyszínt. Ugyanezen a napon valamennyi felperes a konvojnak a várból való elhaladása után a .. felé indult. A rendőrség közelében két fiatal civil ruhás rendőr el kívánta venni a felpereseknél lévő .. zászlót. A II. rendű felperest a rendőri intézkedés során több alkalommal is felszólították, hogy adja át a .. zászlót, azonban a II. rendű felperes megtagadta ezt, és tiltakozása jeléül a földre vetette magát egy turista busz előtt. Időközben megérkezett civil ruhás rendőr megpróbálta rávenni a II. rendű felperest, hogy álljon fel, ennek a II. rendű felperes nem tett eleget, ezért megbilincseltek, majd kocsiba ültették és előállították. Az előállítás időtartama közel 8 óra volt. A III. rendű felperes panaszt tett a Független Rendészeti Panasztestületnél, amely a 44/2013. (II.27.) számú állásfoglalásában úgy ítélte meg, hogy a jelen pert érintő alperesi intézkedések alapjogot súlyosan sértő intézkedések voltak.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperes jogellenes magatartásával, testi kényszer alkalmazásával az I. és III. rendű felperes tulajdonát képező .. zászló elvételével,

illetve azzal, hogy a II. rendű felperes tulajdonát képező .. zászlót megpróbálta ok nélkül kényszerrel elvenni, megsértette a felperesek személyhez fűződő jogait, személyi szabadságukhoz és emberi méltóságukhoz való jogát. Kérték továbbá annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a II. rendű felperes személyes szabadságát 8 órás időtartamra 2012. május 1-jén korlátozta, amikor őt jogtalanul előállította. A felperesek annak megállapítását is kérték, hogy az alperes jogsértő magatartással akadályozta a felperesek szabad véleménynyilvánítási jogának gyakorlását. Jogkövetkezményként kérte az alperes elégtétel adására kötelezését a felperesek által meghatározott tartalmú nyilatkozat közzétételével. Kérték továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest, hogy az I. és III. rendű felpereseknek személyenként 500.000-500.000, a II. rendű felperesnek pedig 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítést fizessen meg.

- [5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperesekkel szembeni rendőri intézkedéseket az indokolta, hogy az adott szituációban tanúsított magatartásukban megalapozottan lehetett feltételezni, hogy a védett személy elhaladását megzavarják, esetleg a konvoj továbbhaladását megakadályozzák. Az alperes utalt arra is, hogy a nem vagyoni kártérítés mértéke önmagában is eltúlzott. A felperesek módosított keresetükben annak megállapítását is kérték, hogy azzal a magatartással, miközben őket több esetben igazoltatták, a szintén ott tüntető a .. szimpatizáló tüntetőket viszont egyetlen esetben. Az alperes a politikai meggyőződésük alapján megkülönböztette őket, és ezáltal megsértette az egyenlő bánásmódhoz való jogukat.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetének teljes egészében helyt adott. Megállapította, az alperes azzal, hogy 2012. április 30-án elvette az I. és III. rendű felperesek tulajdonát képező tibeti zászlót, valamint azzal, hogy 2012. május 1-jén megkísérelte elvenni a II. rendű felperes tulajdonát képező .. zászlót, mindezzel megakadályozta, hogy a felperesek a .. érintő politikájával kapcsolatos véleményüket kifejezzék, valamint azzal, hogy 2012. április 30-án és május 1-jén a felpereseket sorozatosan igazoltatta, továbbá a II. rendű felperest előállította, megsértette a felperesek szabad véleménynyilvánításhoz való jogát. Megállapította azt is, hogy több alkalommal történő igazoltatás, miközben egyetlen alkalommal sem igazoltatta a ..szimpatizáló tüntetőket, a felpereseket a többi tüntetőhöz képest politikai meggyőződésük alapján megkülönböztette, és ezáltal megsértette a felperesek egyenlő bánásmódhoz való jogát. Megállapította továbbá, hogy az alperes azzal, hogy a II. rendű felperest 2012. május 1-jén 8 órás időtartamra előállította, jogellenesen korlátozta a II. rendű felperes személyiségi jogát. Kötelezte az alperest, hogy elégtétel adásaként a .. internetes honlap főoldalán határozott

tartalmú közleményt tegyen közzé, amelyben a jogsértések megtörténtét elismeri, és azért elnézését fejezi ki. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és III. rendű felpereseknek személyenként 500.000 forint tőkét és annak törvényes mértékű kamatát, illetve a II. rendű felperes részére 1.000.000 forint tőkét és kamatait, valamint a felperesek részére együttesen 381.000 forint ügyvédi munkadíjat. Megállapította, hogy a le nem rótt kereseti illetéket az alperes illetékmentessége folytán az állam viseli. Az elsőfokú bíróság szerint az alperes részéről alapos indok nélkül vették el az I. és III. rendű felperes tulajdonát képező .. zászlót, illetve kísérelték ezt meg a II. rendű felperes esetében. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a végrehajtott igazoltatások kifejezetten a felperesek magatartása ellen irányultak, miközben a .. szimpatizáló tüntetőket nem igazoltatták. Az I. és II. rendű felperesek tekintetében külön megállapította azt, hogy mindketten hosszabb ideje tartózkodnak Magyarországon, büntetlen előéletűek, és nem tanúsítottak soha olyan magatartást, amelyből arra lehetett volna alappal következtetni, hogy ők a védett személyek biztonságát veszélyeztették vagy a konvoj áthaladását akadályozták volna, vagy ez akár csak szándékukban lett volna. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat úgy mérlegelte, hogy a felperesekkel szembeni igazoltatások célja nem a konvoj áthaladásának megakadályozásával volt kapcsolatos, hanem ezeket a kényszerintézkedéseket a rendőrség visszaélésszerűen azért alkalmazta, hogy a ..szemben politikai nézeteket valló személyek e véleményüket a védett személy jelenlétében ne tudják kinyilvánítani. Ez pedig egyértelműen sértette a felperesek szabad véleménynyilvánításhoz való jogát.

- [7] Az elsőfokú bíróság szerint jogsértőnek minősül az is, hogy az alperes alkalmazottai kizárólag a felpereseket igazoltatták, sem a kínai tüntetőket, sem pedig más személyeket nem igazoltattak. Ezzel az alperes a politikailag ellentétes véleményüket demonstráló személyek között indokolatlanul különbséget tett.
- [8] Az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy akár a II. rendű felperes igazoltatása is visszaélésszerű volt az adott helyzetben, a II. rendű felperes azzal, hogy lefeküdt tiltakozása jeléül egy busz elé, alapot adott arra, hogy vele szemben a rendőrség testi kényszerrel alkalmazzon, ugyanakkor ezen okból az előállítása már szükségtelen és aránytalan volt.
- [9] Az elsőfokú bíróság a felperesek által előterjesztett nem vagyoni kártérítési igény megítélését indokoltnak találta, tekintettel a többszörös alperesi jogsértésre, és arra, hogy a felperesek a rendőri intézkedésekre - a II. rendű felperesnek a földről való felállításához alkalmazott testi kényszer kivételével - valójában semmilyen alapot nem szolgáltatottak. A II. rendű felperes esetében a személyes szabadság megvonása önmagában is súlyos jogsértésnek minősül valós indok nélkül.
- [10] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette,

fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta, és a III. rendű felperes keresetét elutasította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I.-II. rendű felpereseknek 337.500 forint + ÁFA együttes első- és másodfokú perköltséget. Ugyanakkor kötelezte a III. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 25.000 forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 84.000 forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket. A fennmaradó további illetékről (224.000 forint) úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli. A jogerős ítélet szerint az I.-II. rendű felperessel szemben foganatosított rendőri intézkedések valóban megsértették az érintettek szabad véleménynyilvánításhoz, valamint egyenlő bánásmódhoz való jogát. A jogerős ítélet szerint mindez az igazoltatás módjából, valamint a .. zászló elvételéből egyértelműen kikövetkeztethető, ezt a csatolt videófelvétel tartalma is alátámasztotta. A II. rendű felperes esetében okszerűen állapította meg a jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság, hogy előállítása szükségtelen és aránytalan intézkedés volt. A jogerős ítélet szerint alapvetően azt kellett értékelni, hogy az alperes részéről azt akadályozták meg, hogy az I.-II. rendű felperesek a tibeti zászló lengetésével fejezzék ki tiltakozásukat .. érintő politikájával szemben. A jogerős ítélet rámutatott: helyesen értékelte az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés körében figyelembe vehető körülményeket, köztudomású tényeket. Nyilvánvalónak minősítette, hogy a II. rendű felperes esetében külön kellett értékelni a személyes szabadságot korlátozó intézkedés következtében keletkezett hátrányokat. Az összegszerűség tekintetében kifejtette, hogy a megállapított összeg a hasonló ügyekben kialakított bírói gyakorlatnak megfelel, ezért nem volt ok azok csökkentésére.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A jogerős ítélet ellen kizárólag a III. rendű felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet részben történő hatályon kívül helyezését, a III. r. felperes vonatkozásában a jogsértések megállapítását, és az alperes 500.000 forint nem vagyoni kártérítés, valamint perköltség megfizetésére kötelezését. A III. rendű felperes kérelmében előadta, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelte megfelelően a rendelkezésre álló bizonyítékokat, különös tekintettel a III. rendű felperes érdemben kétségbe nem vont személyes előadásának tartalmára. Előadta: Ténykérdés, hogy volt a személyével kapcsolatban igazoltatás a .., eltetették vele a demonstrációra szánt .. zászlót. Az általa megjelölt tanúk pedig hitelt érdemlően igazolták a személyét illetően az életminőség csökkenését a perbeli eseményekkel okozati összefüggésben. Álláspontja szerint a jogerős ítélet figyelmen kívül hagyta a Független Rendőri Panasztestület álláspontját. A

III. rendű felperes szerint a jogerős ítélet a rendelkezésre álló bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül mérlegelte, ezért az elsőfokú ítélet helybenhagyása az indokolt.

- [12] Az alperes a tárgyaláson előterjesztett felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte annak helyes indokaira hivatkozással.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A Kúria a jogerős ítéletet a III. rendű felperes vonatkozásában részben hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletének az alperes által a III. rendű felperes szabad véleménynyilvánításhoz való jogának megsértését megállapító és az ezzel kapcsolatos jogkövetkezményeket alkalmazó rendelkezéseit helybenhagyta, ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta (egyenlő bánásmód megsértésére alapozott kereseti igény elutasítása). A Kúria mindezekről a Pp. 275. § (3) és (4) bekezdése alapján rendelkezett.
- [14] A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Ez a jelen esetben azt jelenti, hogy a felülvizsgálat az I. és II. rendű felperesek keresetének tárgyában hozott jogerős ítéletet egyáltalán nem érinti. Az állandó bírói gyakorlat értelmében a felülvizsgálati eljárásban általában érvényesül a felülmérlegelés tilalma, azaz nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg. (BH. 1999.44., BH. 2013.119.)
- [15] Az 1959. évi IV. törvény 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. Ezen jogok a törvény védelme alatt állnak. A 76. § szerint a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti különösen az egyenlő bánásmód ..., illetve az méltóság megsértése.
- [16] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése alkotmányos alapjogként deklarálja a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogot. Közvetlen korlátként csak azt szabja meg a (4) bekezdés, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának megsértésére. Az állandó bírói gyakorlat értelmében a szabad véleménynyilvánításhoz való jog olyan kiemelt fontosságú alkotmányos alapjog, amely csak kivételesen indokolt esetben korlátozható.
- [17] A Kúria szerint a jelen esetben elsőfokú bíróság volt az, amely érdemben helytállóan értékelte a bizonyítékokat. Az elsőfokú bíróság volt az, aki közvetlenül meghallgatta a III. rendű felperes személyes előadását, melynek tartalmát érdemben az alperes nem

tudta megkérdőjelezni, és amelyet az I.-II. rendű felperesek személyes előadása is mindenben alátámasztott. 2012. április 30-án a ..a III. rendű felperes sem tudott a rendőri intézkedéssel okozati összefüggésben demonstrálni, az ott elvett .. zászló az ő tulajdonát is képezte. A következő napon a ..t is igazoltatták, a nála lévő másik .. zászlót eltették vele, így ismét megakadályozták a demonstrációban.

- [18] A Kúria szerint az alperes érdemben nem tudta igazolni azt, hogy a III. rendű felperessel szembeni intézkedés (fellebbezés) bármilyen okból indokolt lett volna, a III. rendű felperes bármilyen módon veszélyeztette volna a kínai küldöttség haladását. Semmilyen adat nem merült fel arra, hogy a III. rendű felperes a .. zászló lengetésén kívül, illetve a „Szabad ..!” (Free ..!) mondat skandalizálásán kívül bármilyen más magatartásra készült volna. Mérlegelés alapjául szolgált az is, hogy a Független Rendőri Panasztestület az ő sérelmére is jogsértést állapított meg. A rendőri intézkedés ilyen módon a Kúria szerint nem felelt meg a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 16. §-ában rögzített szükségesség és arányosság követelményének.
- [19] A III. rendű felperes által meghallgatni kért tanúk az eseményeknek nem voltak közvetlen résztvevői, de a Kúria szerint arról hitelesen számoltak be, hogy a vele szembeni - érdemben indokolatlan és szükségtelen - rendőri intézkedések a III. rendű felperesnél milyen nem vagyoni hátrányokat okoztak. A Kúria szerint ezért az elsőfokú bíróság helytállóan ítélte meg nem vagyoni kártérítést a III. rendű felperes javára, amelynek mértéke az ítélet belső arányaira tekintettel nem volt eltúlzott mértékű. A jogsértés megállapítására figyelemmel a III. rendű felperes által kért objektív jogkövetkezmények alkalmazására is helytállóan került sor az elsőfokú bíróság részéről.
- [20] A Kúria szerint ugyanakkor nem volt alapja az egyenlő bánásmód megsértése miatti jogsértés megállapításának. Ehhez ugyanis szükséges lett volna az is, hogy a III. rendű felperest ért hátrányok okozati összefüggésben álljanak azzal, hogy más személyek igazoltatásának elmaradása volt tapasztalható. A Kúria szerint azonban ilyen okozati összefüggés ténylegesen nem volt megállapítható.
- [21] A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében részben hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, ugyanakkor a III. rendű felperes tekintetében az egyenlő bánásmód megsértésének megállapítására irányuló kereseti kérelem elutasítása tekintetében a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [22] Alaptörvény IX. cikk (1) és (4) bekezdés, 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 75. § (1) bekezdés, 76. §, Pp. 81. § (1) bekezdés, 206. § (1) bekezdés, 275. § (3) és (4) bekezdés, 1990. évi XCIII.

törvény 50. § (1) bekezdés, 5. § (1) bekezdés, 6/1986 (VI.26.) IM
rendelet 14. §.

Záró rész

- [23] A Kúria a III. rendű felperes kérelmére a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el. A III. rendű felperes a felülvizsgálati eljárásban nagyobb részt pernyertes lett, ezért javára a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján ítélt meg felülvizsgálati eljárási költséget a Kúria.

Budapest, 2017. június 28.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó
bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

AM

tisztviselő